

ELŐFIZETÉS

HELYTART:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEK:

Egy évre 20 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hatásos péld. az. egyszer 20 fill.
minden követhetőség. 10 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 597.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rémszék-
Utca.
Közel főharcag-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 211.

Arad, 1915.

POSTAKERESZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, augusztus 27.

Breszt-Litowszkt elfoglaltuk.

Berlin, augusztus 26. (Hivatalos). A nagy főhadiszállásról jelentik:

Breszt-Litowszk vára elesett. Német és osztrák-magyar csapatok rohammal elfoglalták a nyugati és északnyugati arovnal erődműveit és éjjel behatoltak a vár magvába. Az ellenség erre a várat feladta. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Arz tábornok honvédei Breszt-Litowszk elfoglalásánál (Letört tíz napos olasz támadás.)

Budapest, augusztus 26. (Hivatalos). A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Breszt-Litowszk elesett. Arz tábornok magyar honvédsége tegnap bevette a vártól délnyugatra fekvő Kobyan falut és ezzel áttörte a külső övezetet és hátbatámadta a legközelebb fekvő erődöt. Nyugatgalíciai és sziléziai és északmországi császári és királyi gyalogság egyidejűleg rohammal vette be az egyik, Koroszozy községtől délre fekvő erődöt. A német csapatok az északnyugati arovnalon foglaltak el három erődöt és ma reggel megszállottuk vasuti hidnál levő citadellát.

Egyidejűleg a szövetségesek az ellenséget Lesna folyó mögé és a Breszt-Litowszktól délkeletre elterülő erdő és mocsárövezetekben visszaszorították. Koweltől északra üldöző lovasságunk Buscinnál és Wywanál orosz hátvédet ugratott szét.

Keletgaliciában levő seregeknél nincs ujság.

Olasz hadszíntér:

A Doberdó szakaszon olaszok tegnap délután újra támadást intéztek Monte de seit Busei ellen. Mint mindig, ezuttal is visszavertük. A görzi hídfő előtt csend uralkodott. A tengermelléki arovnal más pontjain helyenkint heves tüzési tűz volt. Különösen Flitsch körül, ahol ellenséges gyalogság óvatosan igyekszik megközelíteni hadállásainkat.

Az avaronei fensik északi szakasza elleni támadást, amelyről már jelentetett, hogy visszavertük, erős ellenséges haderő intézte. Védműveinket előbb tíz napon át éjjel-nappal heves tűz alatt tartotta, majd tegnapelőtt este az olasz tüzéség tüzelését a Cim-di-Verrena-Basson harcponal ellen legnagyobb gyorsaságra fókuszta. Éjjel minden kaliberű lövedékkel árasztotta el állásainkat. Ekkor több gyalogezred és alpini zászlóalj rohamot intézett állásaink ellen. Derék tírol csapataink és lövészeink, felső ausztriai lövészek és tüzéségünk kiváló támogatása végleg letörte. Csak magukban az akadályokban hétszáz olasz hullája fekszik. Ebből megítélhető, hogy olaszoknak támadása mennyi emberáldozatba kerülhetett. Saját veszteségeink csekélyek. Egy repülőgépünk a bresciai tölténygyárra több bombát dobott le sikerrel. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Bialistokot elérték a német csapatok
(Breszt-Litowszktól keletre a Rokitno
felé szorítják az oroszokat.)

Berlin, augusztus 26. (Hivatalos.)
A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Champagneban Beau-Sejourtól
északra egy tegnapelőtt megszállott

robbantási tölcseért francia támadásokkal szemben megtartottunk. Két ellenséges repülőraj tegnap Saar völgyében Saarluis felett és alatt bombákat dobott. Több személyt megöltek, többet megsebesültek, anyagi kár jelentéken. Repülő rajokat felszállásuk előtt nancyi kikötő helyükön a mi repülőink sikeresen megtámadtak. El-

vesztettek továbbá 4 repülő gépet. Egyik Boechnnél lezuhant, vezetője és megfigyelője meghalt. Egy másik gép Remillinél utasaival együtt sértetlenül került kezünkbe. Egy harmadikat egy német harci repülő Arracourtnál, Lunevilletől északra, közvetlenül a francia vonal előtt leszállásra kényszerített. Tüzéségünk a gépet elpusztította. A 4-ik védő ágyunk tüzeiben Moivrons-nál, Nomenytől délre, ellenséges arovnal mögött leszállott.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadcsapata.

Bausknál és Schönbergnél, Mitautól délkeletre, ütközetek fejlődtek. Kovnótól keletre és délkeletre harc tovább tart. Olita előtt csapataink ellenség elő állásaihoz közelednek. Seiny és Nyemen melletti Merecz között ellenséget visszavetettük. Az Augustowtól keletre elterülő erdőben Eichorn vezérezredes hadseregének részei szintén előnyomulnak kelet felé. Tovább délre a Bersowka szakaszért harcolunk. Csapataink elérték Bialistokot. Gallwitz tábornok hadserege ellenséget Bjelsktől északra és délkeletre Orlanka szakaszról visszavetette.

Lipót bajor herceg tábornagy hadcsapata:

Sulyosan megvert ellenség Bialowicska erdőség belsejébe menekül. Csak az erdőtől délre, a Kamieniec-Litowszktól északnyugatra eső vidéken tartja még magát.

Mackensen tábornagy hadcsapata.

Breszt-Litowszk vára elesett. Miatt tegnap délután Arz gyalogsági tábornok osztrák-magyar hadteste nyugati arovnal 2 erődjét küzdelem után elfoglalta. Brandenburg 22-ik tart. hadtest, északnyugati front erőit vette be rohammal és északra behatolt a vár magvába. Erre az ellenség feladta a várat. A hadcsaportnak egész arovnalán Bialowicskai erdőségtől Pripjet-Pripjeti mocsár vidékéig (Breszt-Litowszktól délkeletre) teljes erővel folyik az üldözés. Legtöbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Breszt-Litowszk.

Arad, augusztus 26.

Mesterileg végrehajtott visszavonulásukhoz az oroszok újabb dicsőséget sorozhatnak: sikerült nekik a német és osztrák-magyar csapatok által Brest-Litowszkit, Litvániának legerősebb várát is eljoglaltatni. A diadal öröme bizonyára kivilágítást rendeznének az orosz fővárosban, ha Szentpétervárott egyébbel nem lennének elfoglalva a hivatalos és nem hivatalos körök. Szentpétervárott ugyanis nem találják teljesen bátorságosnak az életet és költöznek Moszkvába, Minszkbe, vagy még tovább.

Vagy talán most megszűnik az az áltatás, amellyel a megvert, csapásról-csapásra kábuló orosz sereg helyzetét az orosz birodalom népe és a szövetségesek előtt takargatni, a kétségbeesőkbe új hitet önteni akarnak? Talán most, amikor az oroszok a második visszavonulási vonalat elhagyni kénytelenek, utat tör a beismerés, a megmáshatatlan, helyrehozhatatlan, el nem titkolható vereségnek beismerése és ennek hatása alatt az a vágy, amely békét kér? Breszt-Litowszk elfoglalásával egyenessé kovácsolták a győzők a frontot, amely néhány hét előtt nagy körben hajlott meg az orosz területen. A megrövidített, egyenes fronton kétszeresre és háromszorosra erősödött meg a német és osztrák-magyar seregek éle. Minden lépés nemcsak új hódítást, új területeket, új városokat, új várakat szerzett, de növelte a győzők fölényét az oroszokkal szemben. Ha az egyenes vonal tovább megy előre, irtózatossá erővel söpör maga előtt mindent. Ha megáll: olyan ércfal lesz belőle, amelyen az oroszok akkor se vehetnének erőt, ha minden katonájuk, amely a tizenhárom hónapos hadjáratban elesett, újra föltámadna és ha az egymilliónál több hadifogoly újra csatasorba állana. Nincs hatalom, nem lehet csoda, amely Oroszországot a teljes, szégyenletes kudarctól megóvna.

Most már körülbelül ez a kérdés: magukra akarják venni ennek a bukásnak teljes megalázó erejét, minden szégyenét, vagy felébred az a belátás, hogy menteni, amit még menteni lehet. És itt nem területekről van szó. Németország és a monarchia Oroszországban nem akar területet hódítani és az oroszoknak nem is ettől kell tartani. Az a kérdés: át akarják élni az oroszok, hogy a szövetséges seregek bevonuljanak Szentpétervárra. A legyőzött országnál ugyanazt teszi ez, mint a birkózásnál az a helyzet, amikor a győztes a letépett ellenségre teszi a lábát. Minden országra nézve óriási csapást jelent ez: ha Oroszországgal megtörténik, beláthatatlan időkre elveszti hatalmát, erejének nimbuszát. A japán háború kudarca könnyen elviselhette az orosz birodalom; ott csak egy sikertelen kalandról volt szó, amely az ország belsőjén messze túl történt. Ha azonban Oroszország fővárosát az ellenség megszállja, az annyit jelent: hogy Nagy Péter öröksége már nem jelent

megvívhatatlan hatalmat, az orosz cárizmus nem jelent sérthetetlen erőt. És vajon ennek láttára nem ébred-e föl, nem áll-e talpra az a sok szunynyadó függetlenségi vágy, amelyet az orosz iga alatt nyögő népek, meghódított országok eddig nem mertek elárulni, vagy ha elárultak, nem tudtak érvényesíteni?

Óriási kockázat az, amelyet az oroszok a hadjárat további folytatásával magukra vesznek. De ha vállalják: úgy fog történni, amint azt a győztesek akarják. Eddig is minden úgy történt. A vágy nem tud olyan sebtén rohanni, mint amilyen gyors iramban megy a győztesek hódító útja. Mára, holnapra vártuk Breszt-Litowszkit; mára megérkezett az esteinek a hirt. Ha a győzők beakarnak vonulni Szentpétervárra, akkor az meg fog történni, úgy és akkor, ahogy ezt a félelmetes erejű német osztrák-magyar seregek akarják.

Első harcaink

Belgrád környékén.

(Roda Roda tudósítása a Neue Freie Pressének.)

Déli hadiszállás, augusztus 26.

Bicsafalnak hívják a fehércastélyos zöld falut ott a Kárpátok déli lábánál... A falu azonban oly kicsiny, hogy egészen eltűnik a kastély mellett.

Egykor magyar urak laktak itt.

Nemrég új birtokos került ide: Hoschek báró.

A báró emberei Oroszország ellen vonultak, — a kocsisok, a szolgák, a kovácsok, a napszámosok — és most Mauthausenből jöttek ide szerb foglyok, a kik megművelik a földet, répat váganak és csépelnek. Esténként ott ülnek a házuk előtt és az izzó égő tekintetnek. Csupa idősebb ember, a második, a harmadik, a negyedik korosztályhoz tartoznak, negyvenöt éves közöttük a legidősebb. Mindannyiuk ajkán egyetlen kérdés lebeg: mikor ér véget a háború?

A szerb foglyok valamennyien parasztok; valamennyien végigküzdötték a török és a bolgár háborút, legyűrték az albániai felkelést, fáradtan indultak ellenük az utolsó, a nagy háborúban és még fáradtabban kerültek fogásunkba; behurcolták hozzánk a kiütéses tüst és a veszedelmes betegséget végigszelvedték a mauthauseni fogolytáborban. Mindannyian. Ez a betegség egyetlenegyet sem kímélt meg közülük. Keményen sújtotta a sors ezeket az embereket, a mikor négy háború után még újból a halál elé állította őket.

A legnagyobb és a legszebb ember a foglyok közt egy szürkülő hajú szerb, akinek nagy, fekete szemei vannak. Azt mondja, hogy „körülbelül harmincegy éves”, de nem tudja pontosan, hogy mennyi. Kertész a belgrádi villanegyedben, a Topesiderben. Novakovic Stojannak, a szakupstina elnökének és Markovic bankkormányzóinak a kertjét ápolja. Két évvel ezelőtt a bolgárok ellen harcolt és fogásba került. Nagyon barátságosan bántak vele és a száz dinárból, melyet nála találtak, nem vettek el semmit; sőt ellenkezőleg, még öt frankkal meg is ajándékozták. Mialatt a fogolytáborban egy bolgár tiszttel beszélgetett, egy szerb gránát csapott le mellette, amely majdnem agyonütötte.

— Oh, ott nagyon szép volt, a bolgár fogságban kevés mezei munka, sok étel, semmi felügyelet és a mi a földolgozó, nem tartott sokáig. Hamar véget ért a háború.

— Nagyon bátor katonák a bolgárok, morogja az egyik.

— A legjobb katonák a Balkánon? — kérdezem.

— A bolgárok a mi ellenségeink közül a legbátrabbak voltak a Balkánon; a tűzcség

előtt is kitartanak, parancsszóra visszavonulnak, villámgyorsan megfordulnak és szuronnal támadnak.

— A ti véleményetek szerint tehát őket illeti az első díj?

Az én parasztjaim hallgatnak.

— Mondjátok csak meg bátran! Ti szerbek vagytok, ha úgy érzitek, hogy ti vagytok a legjobbak, ezt is be kell vallanotok.

— Igen, uram, — kiáltanak fel, mintha felszabadultak volna — a Balkánon nincs még egy olyan hadsereg, mint a milyen a miénk.

Az egyik szerb, Milorad, jobban tud csebul, mint anyanyelvén. Belgrádban született, de elkerült Prágába és Ringhofer-nél dolgozott mint szerelő. Belgrádi ember léte a 7-ik gyalogezredbe sorozták és így a háború első napjait éppen a fővárosban töltötte. A mozgósítás első napjainak borzalmas zűrzavarát vázolja: azt beszéli, hogyan menekült mindenki, aki csak tudott, „a magyarok elől.” Milorad bátyja száz dinárt fizetett egy kocsért, hogy a gyermekeit Belgrádból a legközelebbi faluba szállítsa. Délután félháromkor mozgósították. Milorad a kaszárnyába szaladt. Négy órakor Tankosics Vojin őrnagy vezetésével megszállták a várost. A városban ezalatt nagy volt a felzúdulás. A hat órai vonattal elutazott báró Giesi követ.

Este tizenegy órakor egy monitor gépfegyvere kezdett kútni: a Cigányisziget őrségére lőtt. Az emberek nem tudták, hogy mitévők legyenek és ezért Brunslich alezredeshez küldtek a 7. ezred laktanyájába, hogy megkérdezzék tőle, mit tegyenek. Az ezred kivonult a kaszárnyából a vonat felé, vele egy időben elvonultak a helyőrség többi csapatai is, — az Isten tudja, hová. A szerbek kiűrték Belgrádot. Csak később vonult fel a tűzcség Putnik parancsára a város mögé. Mialatt a 7. ezred átvonult a városon, — éppen a Karagorgyevics-erődöt elhagyva — megremegett a föld: a vasuti híd a levegőbe repült; Paranosz kapitány, a ki az aknákat felgyújtotta, meg is halt. A hidrobombázásra mindkét részből tüzelni kezdett a tűzcség.

— A város körül, egy lejtőn foglaltunk helyet — beszéli Milorad — és a arápuellék záporoként hullottak ránk. Félóra hosszat tartott ez. Ekkor egy autó érkezett hozzánk: György herceg. Elrendelte, hogy a Toriak felé vonuljunk, a topesideri park mögött emelkedő hegyre. Hirtelen egy fényező világitott fel lénk — földre vetettük magunkat, de néhány izgalmas perc múlva borzasztó tűz árasztott el bennünket. Reggel három óráig tartott a tüzezés. Később azután a Szávához küldtek bennünket.

Előre elkészített lövészárkokat kellett megszállanunk és csak egy sereg ládát és hordót kellett eltávolítani, a mely utunkban állott. Az ezred frontja a vasuti hídtól a régi várig húzódott. Odaát osztrák és magyar utászokat láttunk és lőttünk rájuk. Tűzcségünk két ponton el is sülyesztett, egy ponton gazdátlanul maradt és lefelé uszott a Száván. A ti tarackjaitok tüze sok dolgot adott nekünk. Közvetlen környezetemben három ember sérült meg.

A ti tarackjaitoknak Zimonytól nyugatra a Bezsanán kellett állaniuk. Délről felgyújtották a Száva-menti benzioraktárt. Borzalmas robbanással éppen hátunk mögött explodált. Egy hajón éppen előttem egy pénzűzör állott, egy gránát letépte a fejét. És repülőitök örökösen a város fölött keringtek. Ot vagy hat egyszerre. Úgy lőttünk rájuk, mint a bolondok, de nem találtuk el őket. Az egyik repülő a rajlei munióios raktárra vetett két bombát, a tető darabokra hullott, egyéb azonban nem történt; a raktárt akkor már kiűrtük volt.

... A 7. belgrádi ezred még azon az estén az ország belsejébe vonult. Augusztus elején különben György herceg az ezred szeme láttára megsérült a nyakán. Shrapnell érte. Ez az ezred egyike a szerb királyság legjobb csapatainak. A foglyok valamennyien „fekete ezrednek” (Crni puk) nevezik borzalmas veszteségei miatt. És oly jól, mint a hogy a belgrádi ezred, csak az első korosztály Drina-hadosztály verkedett.

Sassanow még mindig nem köt külön békét.

(A francia kamara tárgyalja az oroszok bukását. — Nem tudta átcsoportosítani a nagyherceg a csapatait. — Oroszország szövetségesei akcióképtelenek.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Páris — Stockholm — Kopenhága, aug. 26.

Bejeleníti a francia kormány az orosz seregek katasztrófáját.

Amsterdam. A francia kamara ülésének titkossága egész Franciaországban a legrosszabb benyomást keltette. Általános a hiedelem, hogy a kormány be fogja jelenteni, hogy az oroszok katasztrófális helyzetbe kerültek.

Minsknél lesz a döntő csata.

Az angol lapok írják: A keleti harc döntő mérkőzése Minsknél lesz. Itten az oroszok egy milliónál több friss katonát koncentráltak.

Még a tél előtt lesz döntés az orosz harctéren.

Kopenhága. A Rjecs jelenti: Az orosz harctéren az ellenfelek versenyeznek az átcsoportosítás gyorsaságában. Azon fél fog győzni, aki először fogja elérni a fővédvonalat. A szövetségeseik igyekeznek, hogy erejüket még a tél előtt úgy osszák meg, hogy a keleti fronton elérendő döntés után, nyugaton és délen foghassanak döntő vállalkozásba.

Oroszország a végeletekig küzd.

Genf. A Corriera della Serának Pétervárról jelentik: Sassanov külügyminiszter egy újságírónak kijelentette, hogy Oroszország semmi körülmények között sem fog különbéket kötni. A végeletekig küzd.

Kiűritik az oroszok Besszarábiát és Wolhiniát.

Bukarest. Az oroszok Besszarábia délnyugati részének kormányzósági körületeiben, továbbá Chersonban, Podoniában és déli Wolhiniában erélyesen sürgetik a földmunkákat. Az a törekvés látható, hogy a föld minden gyümölcsét sürgősen Oroszország beisejébe szállítsák. Különösen Besszarábiában és Wolhiniában folyik serényen ez a munka. Minden jel arra mutat, hogy az orosz hatóságok készülnek ezen területek kiűritésére.

Bukovinában hiába erőlködnek az oroszok.

Bukarest. Az „Universul” tudósítója jelenti Mamornicáról:

Bukovina északi részében az események napról-napra komolyodnak. A harcok hat nap óta majdnem szakadatlanul folynak és folyton növekvőben vannak.

Az oroszok a jelenleg rendelkezésükre álló összes erőket összpontosítva itt, kétségbeesetten támadják az osztrák-magyar csapatokat a Baranca — Toporaut — Cernausa — Omul — Brodes

környékek között, majdnem Zalescichi közeléig, anélkül azonban, hogy mindeddig valamelyes eredményt értek volna el.

Az osztrák-magyar csapatok hatalmas ellentállást fejtenek ki és minden támadást a kellő időben ellensúlyoznak. A tűzéréség ágyúzása rendkívül heves és mégis úgy látszik mérséklődik.

A segítség nép rettenetes borzalmakat él át, amelyek emlékeztetik őt az elmúlt év szomorú epizódjaira.

Mindezek dacára Csernovic város helyzete nincs veszélyben. Ott, jöllehet a naponta hallható folytonos ágyúzás lágtatottságban tartja az embereket, általában esend uralkodik és senki sem gondol arra, hogy újból elhagyja tűzhelyét.

Az igaz, hogy az utóbbi időben a bukovinai fronton heves harcok vannak, amde azok csakis Bukovina északi részében folynak le, ahol mindkét harcoló félnek hatalmas erői vannak összpontosítva.

A helyzet ott eléggé kritikus és komplikációk is állhatnak be, mindeddig azonban semmi döntő esemény sem történt.

Amin biztos forrásból értesülök — írja a tudósító — az oroszok összes fáradtsága oda irányul, hogy megnyissák a Zalescichi-Kolomea felé vezető utat s esetleg visszafoglalják Galicia fővárosát, Lemberget. Ez lévén az oroszok stratégiai terve, a harcoknak, amelyek jelenleg Bukovinában folyamatban vannak, nem lehet más iránya, mint az északi rész kijáratának elfoglalása és nem pedig Csernovicnak s visszafoglalása.

Kiűritik az oroszok Litvániát is.

Stockholm. A „Stockholms Dagblad” katonai munkálása azt mondja, hogy az orosz hadsereg Kovno és Ossoviec esete következtében a második védelmi vonalat tovább nem tarthatja, mert hiján van a stratégiai szükségességes támaszpontoknak. Az összes csapatok a három hónap óta tartó visszavonulás következtében rendkívül sokat szenvedtek. A csapattormációk rendje teljesen megbomlott, a segélyforrások kiapadtak. A hallatlan nehézségek az orosz hadsereg erejét tönkretették.

Nikolajevics nagyherceg operációs terveit teljesen új irányba kellett terelnie. Hindenburg zseniális hadműveletei következtében a német balszárny Szamogycián át keleti irányban sokkal gyorsabban haladt előre átkaroló mozdulataiban, semmint a Bug nyugati részén álló orosz seregek menekülési tudtak volna előle. Pedig biztos tudomásunk van arról, hogy ha az oroszoknak sikerült volna a második védelmi vonalon való megállapodás, az entente hatalmak közös megbeszélés alapján, a nyugati, a déli és keleti harctéren egyidejű őrési offenzívával akarták a központi hatalmak ellenségei még egyszer latba vetni egész erejüket.

Est a számítást a szövetségeseik hadvezérei keresztülhúzták. Nikolajevics nagyherceg átcsoportosítási terve nem sikerült és a Nuretz-vonal elfoglalása, valamint Brest-Litovszk megközelítése következtében, a végszükségnek engedve, a nagyherceg kiadta a rendeletet a harmadik védelmi vonalra való visszavonulásra.

Ennek már most jelentkező következménye az, hogy a Brest-Litovszk és Bjelostok

közt fekvő egész vonalon, a hallatlan forgalmi akadályokkal küzdő orosz sereg őrési készletei hátrahagyásának dacára, még a mai napig sem volt képes — a második védelmi vonalig eljutni.

Az eddigi eredmények bizonyítják, hogy az orosz csapatok ereje teljesen megtört és hogy a fegyver- és municióhiány következtében a fővezér minden erőszakossága dacára, az orosz sereget jelen állapotában és összetételében céljai elérésére többé nem használhatja.

Most már Nikolajevics nagyherceg is belátja azt, hogy feltétlenül ki kell ürítenie egész Litvániát. Egyelőre az orosz hadvezér egy hadseregcsoporthat Dünaburg táján való visszahagyása mellett, főhaderejével lázasan folytatja visszavonulását keleti irányban. Hogy ez meddig és milyen mértékben fog neki sikerülni, tisztán és kizárólag Hindenburg operációjától függ.

Az oroszok visszavonulása lépésről-lépésre az ismert események kaposán történt, anélkül, hogy szövetségeseik bármit is tehettek volna abban az irányban, hogy az ellenük irányuló támadás súlyán könnyítsenek. Hogy úgy Joffe, mint Kitchener és Cadorna mindent a világon elkövettek volna, hogy a történt eseményeket megakadályozzák, az kétségtelen. Ha tehát ennek dacára semmi sem történt, illetve az oroszok szövetségesei sehol a legkisebb eredményt sem tudják felmutatni, ennek egyedüli és kizárólagos oka tehetetlenségük a német és osztrák-magyar hadak erejével szemben. Mintegy öt hetünk van még, hogy úgy katonai, mint politikai szempontból a jelenlegi eseményeknek a jövőre kiható további következményeit tisztán lássuk. Szeptember végén meg lesz teljes áttekintésünk és tudni fogjuk azt is, hogy mit kell azután tennünk nekünk — szövetségeseinknek is.

Megfoltozzák az orosz vezérkart.

Genf. Párisi magánjelentések szerint a képviselőház hadi bizottságának több tagja Pétervárról azt az értesülést kapta, hogy az orosz hadsereg és flotta vezetésében változások állanak közelebb. Nikolajevics nagyherceg vezérkarát angol és francia, talán japán stratégákkal egészítik ki. Ez a szándék már olyan előrehaladott stádiumban van, hogy Párisban össze is állították az e célra számításba jövő katonai tisztek jegyzékét. E katonai tanácsadó testülettel együtt egy angol-francia comité consultatif-ot akarnak állítani Bark orosz pénzügyminiszter mellé. A francia külügyminisztérium ezeket a híreket sem meg nem cáfolta, sem meg nem erősítette.

Oroszország bizalmas szövetségeseiben

Kopenhága. A Novoje Vremja azt írja hogy Menesikov, aki a lapban naponként „Győzni kell” állandó címmel ír egy-egy háborús cikket, az olvasók köréből számos felajánlást kapott, hogy ezt a címet változtasson meg. Erre azt válaszolják, — mondja a lap — hogy Oroszország ugyan most nagyon meggyengült és kimerült, hasonlóképpen van azonban Németország is. Oroszország most minden reményét szövetségeseibe veti, a kiknek kötelességük érte az utolsó emberig küzdeni. Csak ha ez a segítség csődöt mondana, akkor lenne jogunk minden reményt feladni. Ruben az esetben Menesikov kész arra, hogy cikksorozatának más címet adjon.

A román gabonakivitel mesterséges akadályai

(Az arany kiviteli díj. — A központi hatalmak hiveinek mozgalmá. — A harc-
rakész bolgár hadsereg.)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest—Szófia, augusztus 26.

A Románián át való átviteli közlekedésről a bolgár kormány hivatalos organuma a „Narodni Prawa“ a következőket írja:

„Bukarestből közlik velünk, hogy a román kormány eddigi merev magatartásával, a központi hatalmakkal szemben az átviteli közlekedés tekintetében, végül mégis felhagyott. Biztos helyről kapott értesülésünk szerint Románia megengedte az átvitelét egész sorozat árucikknek, amelyeket Bulgáriából, Görögországból és Törökországból hoznak be és olyanoknak, amelyek ezen országokból Németországba, Ausztria-Magyarországba szállítanak. Az összes áruk átvitelére — kivéve a fegyvereket és készen levő hadiszükségleti tárgyakat — vonatkozó tárgyalásokat tovább folytatják.

A gabona arany-kiviteli díja.

Bukarest. Tekintettel azokra a nehézségekre, amelyekkel a román gabona behozatala a magyar vidékekre jár, a román sajtó ellenséges érzelmei része hevesen támadja a központi hatalmakat. Ezzel szemben a La Politique, Moldova, Minerva és a Seara felszólítják a román kormányt, hogy a kiviteli díjat a jövőben ne aranyban, hanem papírban követelje, miután az osztrák-magyar és német kereskedők csak nagyon nehezen juthatnak arany-pénz birtokába, ami egyik legtöbb oka annak, hogy a román gabona értéket veszti és parlagon marad.

Bukarest, augusztus 26. A Jassyban megjelenő „Opinia“ írja: „Azon nehézségek folytán, amelyekkel az osztrák-magyar határon megakadályozzák a kivitel, a terményárak tetemesen csökkentek, sőt az is mondható, hogy nem akad már több vevő. Egy beraktározott vagon kukoricaért tegnap 2500 lelt ajánlottak.“

Carp akciója a központi hatalmak mellett.

Bukarest, augusztus 26. A Jassyban megjelenő „Opinia“ írja:

„Azok a személyiségek, akik az utóbbi napokban érintkeztek Carp Péterrel, biztosítanak, hogy a nagy államférfi el van határozva, miszerint erélyes akciót indít annak a politikának a hirdetésére, amelyért ő Románia magatartására vonatkozólag sikra szállott. A harcot egy nagyobb szabásu nyilvános gyűléssel vezetik be, amelyet az ő naptár szerinti augusztus hó végén tartanak Jassyban.

Szigoru intézkedések az orosz-román határon.

Bukarest. Jassyból jelentik: Az utóbbi napokban az orosz hatóságok Besszarábiában rendkívül szigorú rendszabályokat léptettek életbe. Az összes Romániából jövő vonatokat a

határtól kezdve szigorúan ellenőrzik. Az utasoknak nem szabad elhagyniuk a fülkét, amelyeknek függönyei le vannak bocsátva és ajtóit bezárva. Az intézkedések célja az, hogy az utasokat megakadályozza abban, hogy szemtanúi lehessenek annak a nagy csapatösszpontosításnak, amelyet a besszarábiai vasutak mentén végeznek.

Bulgária hadserege készen áll.

Bukarest, augusztus 26. Zekow tábornok, az új bolgár hadügyminiszter egy intervjuban a következőket mondta:

— Nyomban a hadügyi tárca átvétele után megállapíthattam, hogy a bolgár hadsereg minden lehetőségre teljesen készen áll. Hadseregünk ma olyan állapotban van, amely biztosítja nekünk a győzelmet, akármelyik oldalon is avatkozunk a háborúba. Ismeretes, hogy országunkban belpolitikai nehézségeket támasztottak. A hadsereg azonban távol áll ezektől a bonyodalmaktól. A bolgár hadsereg megteszi az előkészületeket anélkül, hogy a politikai eseményeket figyelembe venné. Minél tovább maradunk békében, annál erősebbek leszünk. A bolgár hadsereg hidegvérrel várja a döntő pillanatot és biztos vagyok benne, hogy annak elérkeztekor teljesíteni fogja kötelességét.

A török-bolgár tárgyalásokról a hadügyminiszter nyomatékosan a következőket mondotta:

— Ha Törökország Bulgária jelentőségét és politikai helyzetét helyesen mérlegeli, akkor a megengedések nélkül fog megtörténni.

Görögország az entente ellen.

Bukarest. Az Ethnos című athéni lap Konstantin görög király egyik adjutánsának következő nyilatkozatát reprodukálja:

— Ha a négyesszövetség megkísérelné Görögország egy részét megszállni, hogy ezen az úton a Dardanellákhoz jusson, ez a dardanellai akció teljes fiaskóját jelentené, mert ebben az esetben Törökországnak egy életre halálra hű szövetségese támadna Görögországban.

Orosz jelentés Románia semleges-ségéről.

Stockholm. A „Novoje Vremja“ jelenti illetékes helyen nyert információ alapján:

A négyes szövetség és Románia közt folyó tárgyalások, melyeknek a napokban kellett volna dűlőre jutniuk, Bratianu újabb ellenvetései folytán semmitéle pozitív eredménnyel nem jártak. A román kormány eltökölte, hogy továbbra is semleges marad.

Kopenhága. A „Novoje Vremja“ bukaresti levelezője jelenti, hogy a

fegyverbe szőlített tartalékosokat harminenapos gyakorlatuk befejezése után, csoportonként újból szabadsággolták. A „Novoje Vremja“ azzal vádolja Romániát, hogy az entente-tal kétszínű játékot űz.

Románia nem fogadta el az orosz előterjesztéseket.

Kopenhága. A Ruskoje Slovo írja: Poklewski Koriel orosz követ tevékenysége Bukarestben egészen meghiusult. A követ megújított ajánlataira a román kormány elutasító magatartást tanúsított. Bratianu kijelentette, hogy a minisztertanács, melyet csakis Románia érdekei vezetnek, az orosz előterjesztést nem fogadhatja el.

Romániának nincs szerződése Olaszországgal.

Bukarest. Az Independance Rumain azon külföldi laphireket, hogy Romániát szerződés köti Olaszországhoz, megcáfolja és kijelenti, hogy a román kormányt elhatározásában semmi sem korlátozza.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Az aradi zenekonzervatóriumba a beíratások szeptember hó 1-én megkezdődnek Müttermüller József igazgató, Szabadság-tér. 2987

* A Vigszínházhoz szerződött aradi színész. Horváth Lénkét az aradi színház szeptember 1-ére szerződött tagját a Vigszínházhoz szerződötték a naiva szerepkörre.

* Dr. Mezey Zsigmond, budapesti orsz. m. kir. zeneakadémiát végzett hegedűtanár és M. Zay Margit, budapesti nemzeti zenedét végzett okleveles zongoratanár zeneiskolájában (Andrássy-tér 8. II. em.) az 1915—16. tanévre a beíratások szeptember 1-én, másodikkán és harmadikkán történnek

* Hegedű, zongora, ének és mimika tanítás a legújabb francia módszer szerint. Beíratkozás szeptember 1-től Karbanek Ferenccel, Batthyányi-u. 21. 3117

* A trónörökös a tirolí csapatoknál. (Pénteken új műsor az Apollóban.) Ha végigtekintünk az Apolló-színház pénteki programján, igazán nem tudjuk, melyik képet mérlesek. Egyik nagyobb eseménye a kinematográfának, mint a másik. Új harctéri felvételekből, nagy-koncepcióju drámából s öleles vígjátékból áll a gazdag változatossággal összeállított műsor. A lapok megírták, hogy Károly Ferenc József, a monarchia népszerű fiatal trónörököse a délnyugati tronton járt s meglátogatta tirolí csapatunkat, amelyek dorakusan megállják helyüket az olaszok visszaverésének kemény harcában. A trónörökös látogatásának helyszíni felvételeit látjuk az új harctéri sorozaton, amely még ezenkívül számos érdek-s háborús epizódot ölel fel. Mirzi, a cigányleány a címe a pénteki műsor előadásának. Ez a megkapó dráma sok színnel és művészi készséggel van fűszerezve. A szellemességnek valóságos táruza a „Jaj, lyukas a harisnyám“ című kétépnyomás bohózat, amely kétségtelven hozzá fog járulni az Apolló új műsorának sikeréhez. 3

Az ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 257
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

Félmillió korona hadiadót fizetnek Aradon.

(A pénzügyminiszter által jóváhagyott névsor. — Százötven aradi polgár tíz milliós jövedelme.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 26.

A magyar képviselőház tudvalóvóleg úgy intézkedett, hogy az idén nem kell megfizetni a rendes harmadosztályú kereseti adót, hanem csak azoktól hajtják be ezt, akiknek az 1914. esztendőben *huszezer koronánál nagyobb volt a jövedelmük*. Ezt az adót a kormány a hadsegélyezés céljaira fordítja s ezért elnevezték hadiadónak. Az e kategóriába tartozó adózókat Aradon ép úgy, mint az egész országban még a tavaszi hónapokban összeírták, azonban míg más városokban régen teljesen készen voltak ezzel a fontos munkával, addig Aradon még most is vajudnak rajta. Az aradi kir. pénzügyigazgatóság mintegy harmadfél hónappal ezelőtt fölterjesztette javaslatát a pénzügyminiszterhez, azonban odaírónt elégedetlenek voltak ezzel a nagy művel és fölhivták az aradi pénzügyigazgatóság főelőadóját, akit kioktattak arra: hogyan kell kezelni ezt az ügyet. A pénzügyigazgatóságnál tehát ismét nekiültek a munkának és új lajstromot készítettek. Am a pénzügyminiszteriumban még mindig bőven találtak kifogásolni valót. Tegnap aztán a miniszteriumból leküldték az alaplaajstromot, de ebben megint kevés gyönyörűséget találtak a főfinancián. A miniszterium ugyanis sok olyan adózót törölt, akiket Aradon „adóalanyoknak” tekintett a tulbuzgóság. Az Aradon kifejtett indokolatlan szigor különben nemesak ok nélkül vett föl egyeseket a névsorba, hanem a legnagyobb adózókat is méltánytalanul még nagyobb teherrel sújtotta. A pénzügyminiszter aztán megfelelő színvonalra szállította le ezeket az adóösszegeket és így fölösleges teherrel szabadított meg számos aradi előkelőséget.

A legfelsőbb fórum által jóváhagyott névsor szerint Aradról még így is igen jelentékeny összegű hadiadó vándorol az államkincstárba. A névsorban szereplő 153 egyénnek összesen *kilencmilliohétszázhetvenhátezerhat-százhetvenhat koronányi jövedelme van, amely után négyszáznegyvenegyszerháromszáznyolcvanegy korona hadiadót fognak fizetni*. Az alább következő névsor még nem végleges, mert lehet, hogy néhányan kiesnek belőle. Ez a névsor csak a miniszterium által jóváhagyott kivetési lajstrom, amely ellen az adófelszólamlási bizottság előtt *kitágásokkal* lehet élni. A felszólamlási bizottság szeptember 6-tól 13-ig tart ülést a pénzügyigazgatóságnál minden nap reggel 8 órakor kezdődően.

Ha az adóalapokat tekintjük, úgy találjuk, hogy Aradon számos, nagy jövedelmű ur él, hogy ha nem is lakik itt, de ebben a városban veszi föl a vagyona után járó horribilis összegre rugó kamatokat. A legnagyobb

jövedelem ebben a számsorban 497.386 korona, amely után 25.000 korona hadiadót vetettek ki; a legkisebb jövedelem 21.000 korona 349 korona hadiadóval. Hogy az olvasó el tudjon igazodni az adókerületek szerint összeállított névsoron, a következőket jegyezzük meg: A név és foglalkozás után () ben lévő szám az adóalapul szolgáló jövedelem, a szabadon álló kisebb szám pedig a hadiadót jelenti.

A névsort itt közöljük:

Koch Dániel mechanikus, mozgósínbáz tulajdonos (37100) 1420
 Lengyel Manó butorgyáros (45240) 1920
 Reinhart Kálmán ipartekolai igazgató és butorgyáros (14004) 500
 Özv. Andrányi Károlyné magánzó (56752) 2520
 Özv. báró Andrányi Károlyné vaskereskedő (379383) 19000
 Dobiaschi József lőporgyáros (28974) 1050
 Neuman Dániel báró, szeszgyáros (496386) 25000
 ifj. Neuman Adolf báró, szeszgyáros (497486) 25000
 Neuman Alfréd báró, szeszgyáros (278576) 14000
 ifj. Neuman Adolf báró, szeszgyáros (503936) 25250
 Neuman Károly báró, szeszgyáros (218959) 11000
 Verbos Nándor butorgyáros (24381) 890
 özv. Jakabffy Zoltánné földbirtokos (44707) 1920
 Hehs Vilmos gyógyszerész (26712) 970
 Darányi János megyei aljegyző (18211) 611
 Tömör János tőkepénzes (30550) 1130
 Hofmann Adolf gyárigazgató (34531) 1320
 Reusz Sándor háztulajdonos (20493) 730
 Scheiber Lajos vendéglős (40260) 1720
 Fodor Gyula bankigazgató (20060) 216
 Hehs Béla bankigazgató (26990) 970
 Múlek Lajos dr. közjegyző (21372) 730
 Pálmai Lajos dr. közjegyző (27750) 970
 Lukácsi Lajos ügyvéd (26995) 970
 Králitz Lajos dr. ügyvéd (37467) 1420
 Kornis Ödön terménykereskedő (50027) 2120
 Kornis Izso „ (50027) 2120
 Kornis Armin „ (50027) 2120
 Baros Lajos dr. kereskedő (42213) 1720
 Weisz Lajos gyáros (26600) 970
 Weisz Károly gyáros (26600) 970
 Szántay Lajos műépítész (42798) 1720
 Frick József gyáros (22183) 810
 Éles Béla dr. ügyvéd (24040) 850
 Éles Armin kereskedő (65780) 2920
 Glück Károly mészáros (36720) 1420
 Domán Sándor paplanygyáros (26595) 970
 Stengl Andor ipartűtelügyelő (32245) 533
 Löbl Gyula borkereskedő (28349) 1050
 Vászrhelyi János szőlőtulajdonos (19120) 698
 Purgly János földbirtokos (85139) 3970
 Wadowazky Gusztáv kereskedő (33203) 1220
 Braun Gusztáv szállodás (29000) 1050
 Hajós Árpád gyógyszerész (22084) 810
 Köpf János dr. ügyvéd (40400) 1720
 Winkler József szőlőoltványkereskedő (45142) 1920
 Urbán Iván báró főispán (46628) 2004
 Pap I. János püspök (47750) 1540
 Fodor Zsigmond műépítész (29277) 1050

Demján Aurél dr. orvos (23368) 848
 Ottenberg Tivadar bankigazgató (49382) 2120
 Fürst János kávé (38661) 1520
 Szalay Károly ügyvéd (21900) 780
 Mittler Izidor dr. ügyvéd (37178) 1420
 Singer Izrael földbirtokos (40015) 1535
 Fenyves Károly és neje műépítész (54503) 2320
 Szathmáry Mihály nyugalmazott főmérnök (33369) 1298
 Kneffel Lajos szénkereskedő (26148) 970
 Weiss Dávid kereskedő (28648) 1050
 Tóth József tőkepénzes (21501) 780
 Oravetz Miklós fakeskedő (20699) 730
 Reisinger Sándor műépítész (39743) 1520
 özv. Reiniger Samuné fakeskedő (59374) 2520
 Königsseg Fidéi gróf magánzó (62067) 2720
 Czédly Károly dr. ügyvéd (24050) 860
 Schwarz Adolf kereskedő (30411) 1130
 Schwarz Hermann kereskedő (30411) 1130
 Kertész Miksa dr. ügyvéd (27000) 970
 Sebestyén Mór vendéglős (27500) 970
 Stauber József lapszerkesztő (20699) 377
 Ráthy Viktor kereskedő (24398) 890
 Steiner Jakab földbirtokos (93467) 4470
 Rosenberg Miksa dr. ügyvéd (25000) 890
 Székely Inigó dr. fogorvos (20973) 730
 Adler Andor kereskedő (53273) 2320
 Fischer Elíz háztulajdonos (169600) 8560
 Szabó Albert kereskedő (24487) 890
 Steiner Ferenc kereskedő (123242) 6250
 Steiner Vilmos földbirtokos (20577) 730
 Raiku Sebő vezérigazgató (27687) 970
 Bing János kereskedő (30000) 1050
 Goldschmidt Mihály kereskedő (64472) 2910
 Vojtek Alajos droguista (49917) 2120
 Földes Klemen gyógyszerész (37631) 1420
 Weisz Márkus gyáros (68615) 8120
 Bisztricky József tőkepénzes (30000) 1050
 Nattland Bernát bankigazgató (34814) 1320
 Kotzander Ignác fakeskedő (33700) 1220
 Jakabffy Gyula megyei aljegyző (33521) 1220
 Kell Lipót dr. ügyvéd (25300) 890
 Czárán Géza földbirtokos (22889) 810
 Faragó Gyula hadseregszállító (61435) 2720
 Zerkovitz Rudolf igazgató (10000) 349
 Rosenfeld Herman ügynök (35938) 1320
 Blaskovits Antal földbirtokos (24831) 893
 Goldschmidt Sándor bankár (86078) 3970
 Steiner József műépítész (23518) 810
 özv. Weiser Rezsőné földbirtokos (93505) 4470
 Varjassy Lajos dr. kamarai titkár (20027) 231
 Tagányi Sándor dr. földbirtokos (212097) 10750
 özv. Tagányi Istvánné magánzó (22845) 810
 Müller Károly dr. tőkepénzes (36319) 1420
 Neufeld Károly tőkepénzes (61450) 2720
 Halnay Andor földbirtokos (209103) 10500
 Kaufman Lajos sörkereskedő (24637) 890
 Lászlai Sándor nagytőzsdés (25143) 890
 Heinrich Sándor bankigazgató (36763) 1420
 Holländer Miksa magánzó (28231) 1050
 Urbán Péter báró földbirtokos (91150) 4220
 Szalay Antal földbirtokos (64354) 2920
 Brandeis Henrik földbirtokos (37377) 1420
 Nemess Géza terménykereskedő (114177) 5740
 Deutsch Fülöp divatárú kereskedő (22500) 810
 Deutsch Antal divatárú kereskedő (22500) 810
 Fischer Arthur kávé (29000) 1520
 Baross Ferenc főszolgabíró (25000) 890
 Poroia Lajos gróf földbirtokos (21200) 730
 Tedeschi Viktor háztulajdonos (41661) 1720
 Fábry Sándor dr. Acsev vezérigazgató (41879) 1720
 Gutjahr Mihály földbirtokos (25000) 890
 Loinger Lipót háztulajdonos (22160) 810
 özv. dr. Verzár Gyuláné földbirtokos (40365) 1720
 Domány József borkereskedő (21566) 779

Bohus Zsigmond báró földbirtokos (159546) 8000
 Bréda Viktor gróf földbirtokos (90275) 4142
 Bohus Lajos báró földbirtokos (72204) 3320
 Kintzig Géza földbirtokos (82973) 1220
 Bing Vilmos hagyatéka (140562) 7250
 özv. Vertán Lukácsné földbirtokos (68325) 3120
 Ring Géza bankigazgató (38184) 1520
 Fábrián Lajos dr. törvényszéki elnök (27042) 1097
 Krémer József pedagógus (40780) 1770
 Keresztes Gyula dr. tiszti főügyész (10889) 888
 Pollák Sándor téglagyáros (88100) 1520
 Grósz Izsó követés vám és vásárbérlő (28632) 1050
 Vásárhelyi Janka háztulajdonos (23482) 1050
 Székely Miklós dr. törvényszéki bíró (16486) 581
 Hereig Ottó huszárezredes (24000) 810
 Stelgenberger Mihály földbérlő (21488) 780

Domány János borkereskedő (35193) 1420
 Deutsch Izidor órász (30000) 1050
 Müller József kelmefestő (29089) 1050
 Kertész Béla terménykereskedő (25624) 890
 Kertész Jenő terménykereskedő (23714) 810
 Sági Henrik biztosítási titkár (17151) 611
 Kádár József vállalkozó (21174) 780
 Bársony Andor kereskedő (22559) 810
 Glück Zsigmond mészáros (23056) 810
 Ispravnice Széver dr. ügyvéd (23611) 810
 Bánhidy Antal báró földbirtokos (119106) 6000
 Hermann Gyula hagyatéka (20654) 780
 Dreschmandt Gyula borkereskedő és hadseregszállító (59891) 2520
 Fiumm Lipót fuvarozó és hadseregszállító (26358) 970
 Minorita Rendház (90458) 4220
 Sulkovszky József Mária herceg földbirtokos (1219159) 61000

Aradi bakák a Krn havas tetején.

(Kemény harcok a sziklák között. — Ahol kézigranátok döntik el a csatát. — Aradi vasutit tiszt elbeszélése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 26.

Kallós Ernő Acsev. tisztviselő a 38-ik gyalogezred egyik zászlóaljával három hónapon keresztül harcolt mint kadett őrmester a délkeleti front egyik legélénkebb pontján, a Krn hegységben.

Kallós, a kft közben visszarandultak vasúti szolgálatra, augusztus 24-én érkezett Aradra. Harcokról és zászlóaljának legutóbbi harcáról az Aradi Közlöny munkatársának a következőket mondotta el:

— Krn hegység általában véges-végig kéteszer méter magas. A hatalmas hegyeket természetesen állandóan hó borítja és a fensíkon naponta esik a hó, vagy havas eső. A küzdelemben legnehezebb ezzel a kemény téllal megbirkózni. Most, hogy itthon vagyok, olyan, mintha tél idején Aradról a tengerpartra utastam volna. Három hónap alatt állandóan vacogtam a hidegtől és csak asokon a napokon melegedtem fel, mikor felváltottak bennünket és mikor meglátogathattam századparancsnokunkat a földalatti tútött lakásában.

A fensík teljesen kopár. Tele van sziklával. Ezen a vidéken a frontunk nem lövészárokból áll, hanem minden egyes ember egy-egy szikla mögött talál fedezéket. Az ellenség frontja mindentől nagyon közel van hozzánk. Az én századomtól alig száz méterre voltak az olaszok. S ezért ezen a részen nagyon kemény a szolgálat. Nagyon kell vigyáznunk éjjel-nappal. Ha nem figyelünk, az olaszok pár ugrással állásunkba léphetnek. Éjjel állandóan lövöldözünk, nehogy a retentő sötétségben meglephessenek. Kézi gránátokkal és bombákkal dolgozunk itt talán legtűrűbben. Azért is, mert nagyon közel vannak hozzánk és még inkább azért, mert többnyire úgy támadnak, hogy sziklák mögött nyomulnak előre. Nem láthatjuk őket és így a fegyvereinket nem használhatjuk kellőképpen. A bombákat ellenben elhajíthatjuk a sziklák mögé. A bombák nagy veszteséget okoznak az olaszok között, mert még mindig nem tanulták meg, hogy csoportokban nem ajánlatos támadni.

Az olaszok általában merész katonák, vakmerően támadnak, de ha erősebb tűz éri őket, mely nagyobb veszteséget okoz közöttük, akkor elszaladnak.

Az utolsó nagyobb támadást — mielőtt én eljöttem — 14-én intézték ezen a szakaszon ellenünk. Az olasz tüzéség 13-án pár lövéssel belötte állásainkat és másnap hajnalban rettetes ágyuzást kezdett. Valóságos pokol volt az egész hegyoldal. Két és fél óra alatt több mint kétezer gránát és srapel lövést számoltunk. Rettenetes hideg volt és szakadt a havas eső, fedezékeinkben mégis megizzadtunk. Mikor az ágyutüz hevessége alábbhagyott az olaszok felbukkantak a kevés-
 szel ezután rohamot intéztek állásaink felé. A támadók azonban csak drótakadályainkig jutottak. Ágyutüzünk, kézibombáink, géptegyverek rőmes pusztítást vittek véghez. A drótakadályok előtt teljesen ellepték a földet az elesettek holttesttel, a melyek egymáson hevertek. Ez a támadás három óra hosszat tartott.

Az egész környék hangos volt utána az olasz sebesültek jajgatásaitól és ordításaitól. A sebesültek csak éjjel vánszoroghattak el állásaikig, míg a hullák napokon keresztül ott maradtak.

Ezekben a harcokban az ellenség ágyutüze, sajnos, közöttünk is pusztított. Ebben a támadásban sebesült meg Cziglián István az aradi színház új tagja, kinek hősiessé viselkedéséről az Aradi Közlöny beszámolt. Czigliánt két lövés érte. Itt haltak hősi halált a század derék katonái, Balog és Leopold káplárok. Többesörös kitüntetésük alkalmával róluk is megemlékezett az Aradi Közlöny.

Másnap, mikor leváltottak bennünket, ott temettük el őket a front mögött az egész batáilon részvételével.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkori a kiadóhivatallal közöljék. (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

Venizelosz elutasította az entente követeléseit.

(Szerbia háborút akar Bulgáriával.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Athén—Szófia, augusztus 26.

Venizelosz szakított az entente hatalmaival.

Athén. Venizelosz miniszterelnök még a kabinet megalakítása előtt, François Elliot, athéni követ utján, kérdést intézett az angol kormányhoz az iránt, hogy milyen mértékben fogja az angol kormány ajánlatait a Venizelosz-kabinettel szemben is állani. Anglia válasza erre a kérdésre megkésett és a követ csak akkor értesítette Venizeloszt a válaszról, a mikor ez már letette a miniszterelnöki esküt.

A válasz kifejti, hogy a négyes entente hatalmai ragaszkodnak ahhoz, hogy a balkáni államok és Bulgária között bármilyen áron is megegyezést hozzanak létre.

Venizelosz, most már miniszterelnöki minőségben, kijelentette az angol követ előtt, hogy a mennyiben az új kabinet hajlando is volna a kisázsiai kompenzációk fejében egy és más területéről lemondani, a király a leghatározottabban visszautasítana minden erre vonatkozó ajánlatot és ezenkívül a hadsereg szelleme sem egyeztethető össze azzal, hogy Angliával ilyen irányban tárgyaljanak és Anglia kéréseinek eleget tegyenek akkor, a mikor Anglia minden jog ellenére, görög tulajdonban levő szigeteket megszállott és ma is megszállva tart.

Görög politikai körökben nagy fel-tűnést keltett Venizelosz határozott hangú elutasító válasza.

Balkán miniszterelnökök tanácskozása.

Szófia. A Mir a következőket jelent: A balkán államok miniszterelnökei és külügyminiszterei együttes konferencián fogják megbeszélni a függő kérdéseket. Egyelőre a szerb, bolgár és görög miniszterelnökök fog-nak összejönni erre a konferenciára.

Karddal oldandó meg a macedóniai kérdés.

Konstantinápoly. A Sabah-nak Szófiából a következőket jelentik: A szerb kormány lapja azt írja, hogy a macedóniai kérdést nem jegyzekkel, hanem csakis háborúval lehet megoldani.

Csábítják Bulgáriát.

Róma. A félhivatalos Giornale d'Italia je-lenti, hogy Szerbia kész átadni Bulgáriának az 1912-ben nem vitásnak jelzett macedóniai zónát és pedig az entente ajánlata szerint, a megszállás azonnal megtörténhetik. Megkapná Bulgária Kavallát és Serest a hozzájuk tartozó mögöttes területtel, ha a Venizelosz-szal folytatott tárgyalások sikerülnek és ennek fejében Bulgária lemondana minden igényéről Szaloni-ki, vodinei és üszkübi vilajettek vonatko-zólag. Az entente ajánlata szerint Thracia is Bulgáriáé lenne és egyedül Macedóniára vonatkozólag van az ajánlat hátrányban a központi hatalmak ajánlatával szemben, mert annak értelmében, ha a központi hatalmak győznek, Bulgária egész Macedóniát és nemcsak a nem vitás zónát kapná meg. A lap kijelenti, hogy információi hitelesek, nyilván Sonninótól származnak.

Varsóban megjelenő első német lap tudósítása Varsó bevételéről.

(Hogyan vonultak ki az oroszok a lengyel fővárosból.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 26.

Deutsche Warschauer Zeitung címen egy kitűnően szerkesztett lapot ad ki a német hadvezetőség a meghódított Varsóban. Az augusztus 10-ikén megjelent első számban, amely Berlinből érkezett Aradra, ezt a rendkívül élénk megírt riportot hozza a lap Gomoll Konrád tollából.

Elmúltak a német csapat felvonulás izgalmas napjai. De azért Varsó nem csendeseedett el és láza a háború végéig tartani fog. Új fejezethez érkezünk. Az a változás, melyen Varsó a legutóbbi napokban átesett, bizonyára a legkülönösebbek egyike, amiben városnak része lehet. Hónapok óta, a világháború kitörése óta a főképen a mióta a háború lángja a lengyel földre is átesapott, ez az erőd-város az érdeklődés közép-pontjában volt. Minden tekintet feléje irányult, különösen a mióta a második német felvonulás erősebb legyvergyűrűt vont a város köré, mint az első felvonulását. A városban most megint hasonló izgalom kezdődött, mint a mikor Antwerpen elestének érkezett a híre.

(Varsó rettegése.)

Mikor az első német felvonulás után csapataink visszavonultak, a varsóiak fellelegzetek, de azután következett a tavasz, a gorlicei áttörés, az oroszok visszahúzódása és ettől kezdve a varsóiakban megint rettegés támadt. A kedélyek akkor nyugodtak meg újra, mikor híre jött, hogy az oroszok kénytelenek feladni az egész Visztula-vonalat. De azért a Blonje-Grojec állás feladása új rémületet is keltett a lelkekben: a visszavonuló orosz hadakkal a rémuralom napjai érkeztek Varsó falsi közé. A visszavonuló orosz katonaság úgy viselkedett, mintha ellenséges földön lenne. Rabolt, lopott, fosztogatott és a portékáért ostorral fizetett. Varsónak gorombaságukról híres bérkocsisai mukkanás nélkül voltak kénytelenek tűnni, hogy kocsistul, lovastul összeretelék őket, mert a visszavonulásánál szükség lesz rájuk.

Varsói polgároktól hallom, hogy mindnyájuk szerencséjére az oroszok hamarabb adták fel a várost, mint maguk a cári hadak hitték volna. A német csapatok egy héttel korábban érkeztek, mint várták őket. Az oroszok már sok mindent nem hajtbattak végre, amit tervbe vettek. Nemcsak a bérkocsisok rekedtek így meg az utolsó pillanatban, de a tűzoltóság is minden felszerelésével, noha elszállításukra megtörténtek az előkészületek. De az alaromás gyorsaságban az oroszok mégis megelégedtek róluk, s így esett, hogy a derék tűzoltók most fényes mellpáncéllal, a fejükön sisakkal szaladnak fel-alá a városban, a görög époszok hőseire emlékeztetően. Bezzeg a nagy kokottokról nem feledkeztek meg az orosz urak, ezt a „hadi kincset” elvitték magukkal és biztonságba helyezték.

(Orosz hadak pusztítása.)

Csakugyan szerencse, hogy gyors előretörésünk nagyjában meggyőztette az oroszok pusztító szándékát. Megbízható egyének szavaiból, valamint az itteni orosz lapokban megjelent utasításokból összeállítható, hogy az orosz kormány micsoda terveket értelt Varsó rovására. Így többek között a russzofiloknak hazafias kötelességévé tették a vízvezetési, villamosági és gázművek megsemmisítését,

mielőtt a német csapatok bevonulnak. A pusztítás dühe, a mindenáron való rombolás örülete lelkesítette az orosz hatóságokat, s ha ha szándékuk sikerül, a 900.000 főnyi lakosságú Varsó ma a járványok s a legsötétebb nyomor színhelye lenna. Csapataink gyorsasága megmente Varsót a csapástól, a mint hogy német gránátjainkkal sem kellett a városnak közelebbi ismeretséget kötni.

(A lengyel metropolis.)

Es mégis a várost régebbi időből ismerő tisztjeink, valamint a lakosság egybehangzó kijelentései szerint Varsó alig árnyéka annak, a mi volt. Itélni nem tudok erről. En egy lüktető életű metropolist látok, napfényes, csillogó szép várost, régi kultúrával és művészi gyönyörűségekkal. Pompás sugárutak, terebélyes régi fákkal árnyékoltt sétateretek, izléses paloták tesznek itt bizonyosságot róla, hogy az ősi lengyel nemesi nemzetségek francia befolyás alatt olyan várost és olyan életet teremtettek, a melynek Európa nyugatjával való összeköttetését nem lehet kétségbe vonni. A keleti és az orosz jelleg még csak a sűrű lakott elővárosokban ölik szembe. Rossz kövezet, rettentően felhalmozott piszok, szívet facsaróan összezsúfolt munkás családok, hallatlan nyomorban tengődő zsidók: ezek adják a külváros színét. Bősz illatokkal csapja meg az ember orrát itt a kelet és Varsónak ez az arculatja ugyancsak eltér a másiktól, a pompázó nyugattól.

Mikor az oroszok a külvárosba vették be magukat, a külvárosi nép Varsó belső részeibe menekült és furcsa tömegbe keveredett itt össze az első napokban az elegáns dendi, a házaló zsidó, az éhező gyárimunkás. Egybeverődve élvezték azt a mámor, mely mindnyájuk lelkét elfogta, mikor csapataink bevonulásával végre megszabadultak az aggodás és a kétség eddigi lidérenyomásától. Alltak az utca szélén, bámulták csapatainkat, megelégedve az oroszok fenyegetéseiről, miközben lassanként leszállt az est és a Visztulán túlról vörös lánggal fellobogtak a hadifáklyák: az égő magazinok, az égő pályaudvar és még Isten tudja mi minden, ami az oroszok dübének áldozatául esett. Füst és korom szállt felénk, az égés fojtó szagával volt tele a levegő és ma Praga és Vola két külvárosa csupa üszkös, kormos, felpörkölt házfal.

A Visztula tulsó partjáról ezekben az első napokban folyton szálltak, süvítettek a puska-golyók Varsó belső részei felé, a mi puskatűzeink feleltek nekik, de már az első megdöbbenés elmúlása után a varsóiak teljesen átadták magukat életet élvező hajlamuknak. Igaz, hogy a mi hatóságaink is mindent megtettek a lakosság megnyugtására.

(Németek Varsóban.)

Még az irántunk ellenségesen érző lengyel se zárkozhatik el annak elismerése elől, hogy óriási különbség van az orosz tegnap és a német ma között. Inalva, pánikszzerűen szalad ez a tegnap s a szaladását jól láthatja Varsó. Mikor a végefogyhatatlan vöröskeresztes orosz kocsioszlopok keresztülvonultak a városon és előttük és mögöttük és körülük loholva sietett az orosz gyalogság és csörömpölő robajlással menekült a tüzéség, Varsóban minden gyerek tudta, hogy ütött a nagy

óra. A visszavonuló orosz hadakkal környékbeli parasztok érkeztek, apró szekereikre felhalmozott cók-mókkal. Kényszerűségből jöttek, az orosz katonák hajtották őket. De közben — ahol csak lehetett — el-elmaradt egy-egy szekér, az emberek elbújtak.

S ami talán nem érdektelen, a katonák nem is igen gátolták őket, sőt lehetőleg velük együtt maradtak el, elrejtőztek, hogy majd ők is megadhassák magukat a bevonuló németeknek. Az így elbújtak között számos tiszt is akadt. Mikor aztán már egész Varsó a kezünkben volt és csapataink távolabbi utakon üldözték az oroszokat, utközben egyre több ilyen visszaforduló parasztszekérrel találkoztak. Ezek, hogy elszakadtak az orosz menetoszlopoktól, igyekeztek visszasszivárogni elhagyott házhelyeikhez, bár tudták, hogy ott csak romok várják őket.

(Hogyan vonultak ki az oroszok?)

Varsó műkinosait, templomait és muzeumbelieket egytörőn, az oroszok nagyrészt elszállították, a gyárakat kiürítették, amint hogy egyáltalán mindent elvitték magukkal, a minek nagyobb értéket tulajdonítottak. Míg a várostól nyugatra és délre, a felvonulásunkat lassítandó, felgyújtották a falvakat és városokat, addig másrészt Varsóban leszedték a harangokat, hogy a bronzanyagot maguknak mentseék meg. A Nevski Sándorkatedrális óriási harangtornya türesen látong.

Mikor a harangot le akarták szedni, ez az óriási éremű lezuhant, eltört, s egy darabja most is keményen beékelődve ágaskodik ki a földből. Hiába, sietni kellett. Gyorsabban jöttünk, mint hitték. Gyorsabban, mint a fergeleg. Orosz ellenségeink hidrombolási munkáit is nagyjában meggyőztük. És ahol sikerült nekik a robbantás, ez se segített rajtuk. Utász-katonáink hamarosan ponton hidat vertek a Visztulán és lovasságunk, valamint gyalogságunk orosz fegyvertülsében, de muzikaszóval, sippal, dobbal átkelt a rögtönzött hídon, nagy bámulatára a lengyel lakosságnak, mely csak nézett-nézett a parlon, mialatt fejük körül süvítettek az orosz puska-golyók.

Egyáltalán, a lengyel főváros egyik ámulatból a másikba esik, bámulják a német nép erejét, bámulják hadseregünket és bámulják, hogy mindabból, a mivel bevonulásunk esetére az oroszok retteggették őket, nem következett be semmi. Nekünk nem kellene a harangok, nem kell a bronz, nem fosztjuk ki a lakásokat vasért, rézért, nem lopunk, nem pusztítunk, nem ölünk!... És ma már a varsóiak is nevetnek az oroszok rossz tréfáin s minduntalan összeszalad a nép, hogy az orosz foglyok terelését nézze, hangos „moskali! moskali!” kiáltással.

Még csak egyet. Három nappal a Varsóba való bevonulásunk után berobogott a pályaudvarra Lodz felől jövet az első német vonat. Hosszu vonat volt, lombokkal, virágokkal ékes. Nagy esemény volt ez, egész Varsó erről beszélt. Holott mi olyan természetesnek találtuk... És most már csak a távolból hallunk tompán morajló ágyuszót Novogorodszk felől, de tudjuk, hogy Oroszország e legarósebb erődjének eleste szintén már csak napok kérdése. A hadieseményekkel egyébként Varsó most már nem is törődik. Fiet fényben, csillogásban, sütkérezik a napfényben és szép asszonyainak mosolygásában. A lengyel főváros szemében a világháború már a múlt eseményeiből tartozik...

Három megyében negyvenöt községet teljesen el- pusztítottak az oroszok.

(Feldult tűzhelyeinkért.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, augusztus 26.

Magyarország vármegyéihez, városaihoz és tehető társadalmához szólunk. Mindezekhez, akiket megkímélt a világháború pusztító for-
gataga, akik bár megtesztelt idegzetten, de mégis távol minden veszedelemtől, dolgozhat-
tak önmaguknak, kedveseiknek. A nagy ma-
gyar Alföld, a Dunántúl már be volt vetve, a
gyárakban folyt a hasznos hozó munka, az
üzletember megkötötte az üzletét, míg a Kár-
pátokban élethalálharc dult, hogy minden élet,
minden munka, minden üzlet, minden család,
minden otthona a miénk marad-e? A magyar
katona és nagy szövevényesünk világraszóló
ereje visszavetették az ellenséget. Lengyelor-
szágot felszabadítottuk, bent Oroszország szívé-
ben kergetjük már az orosz és a fenyők újra
szabad napfényben fürödve állanak a vérepett
szabad Kárpátokon. De a győzelemnek ára is
volt! Hőseink temetője lett a Kárpátok hegye-
völgye, a kegyelet örök földje, ahova elzarán-
dokol majd az utód, hogy a névtelen sírokra
letehesse a hála hervadtatán koszorúját.

Az erő, mely „őseinket felhozta Kárpát
szent bérceire”, meg is tartotta halálmegevető
hősiességgel a Kárpátokat és vele Magyaror-
szágot: az Alföldöt, a kincses Erdélyt, a tele-
vény Bánátot és gyümölcsös Dunántúlt. Mienk
a győzelem; — óh, de milyen lehetett volna a
pusztulás, ha a győzelem is ennyibe került.
Községek, falvak mentek tönkre százezrekre a
Kárpátokban, a kis helységek lakóinak nincs
lakóhelye, a tűzhely üszkös téglalaborn és
hamu lett. Gránátok tarták át az ereszt, ahol
máskor a fecske fészkelte, tűz égte fel a ge-
rendát, ahol aranyfényben csillogó kukorica-
sor mesélte eddig, hogy élt, béke, nyugalom
volt. A Kárpátok népe egész Magyarországot
szenvetett; a Kárpátok falvai azért pusztul-
tak el, hogy Magyarország megmaradjon.
Sáros vármegyében 20, Zemplénben 20, Ung
vármegyében 5 község és falu pusztult el
teljesen, tömegtelen ezenkívül a községek
és falvak száma, amelyek részben szenved-
tek. Több mint 5000 ház semmisült meg.

Nincs igavonó állat, nincs marha, nincs
baromfi, mindent elhajtott, elpusztított az orosz.
A mezőt nem lehet felszántani, a földet be-
vetni, a gyermeket iskoláztatni. Siessünk az éret-
tünk szenvedő Kárpátok segítségére. Az állam
megtette, amit tehetett, gondoskodott az első
segítségéről, gondoskodott arról is, hogy a fel-
dult tűzhelyek felépüljenek. De Magyarorszá-
nak, a magyar vármegyéknek, városoknak és
társadalomnak nem lehet közömbös, hogy mi-
ként épülnek újra a Kárpátok elpusztult falvai.

Szegény és elhagyatott volt eddig ez a
vidék, kultúrája elmaradt; a hála érzete, a ma-
gyarság szeretete és kegyelme kötelességévé
teszi, hogy gondoskodjunk róla, hogy többé ne
legyen szegény, elhagyatott és kulturálan.
Ujjá, szebbé, jobbá, egészségesebbé és ma-
gyarrá építjük az elpusztult falvakat, hogy
gyermekei még az unokákban is arról mesél-
jenek, hogy milyen csodát tett a magyar hála
és szeretet. Magyar ovodák és iskolák támad-
nak a rutén és tót falvakban és magyar imá-
val fogja megköszönni a föld szegény népe a
kegyelmes istennek, hogy a magyarság szívét
feléje fordította és hogy őt a magyarság szí-
vére zárta.

Mindnyájunk közös, szent munkája az,
hogy így történjék. Ezért alakult meg a Há-
boruban Feldult Tűzhelyeket Újratételező Or-
szágos Bizottság, (Budapest-Képviselőház) a
mely Magyarország gazdasági, technikai és
művészi legjobb erőinek bevonásával, a hatal-
mas magyar sajtó támogatásával akarja célját
megoldani. Ezért fordulunk Magyarorszá-
g vármegyéihez, városaihoz és tehető társadalmá-
hoz, hogy segítsenek munkánkban, lássanak el
termékenyítő gondolatokkal és pénzzel, hogy
leróhaszuk hálánkat a Kárpátok népe iránt és
vigyük egy fokkal előbbre a kultúra útján.

A szív szeretetével, a gondolkodás bölse-
ségével lehet ezt elérni. A szeretet és gondol-
kodás vezet ahhoz, hogy pénz, pénz és pénz
szükséges ehhez a munkához. A Kárpátokban
elvesztett kedveseinek és szívének épít emléket,
aki a Kárpátok népét segíti. Ha azok a vármé-
gyék, azok a városok és az a társadalom, a
melyet megkímélt, sőt fizetkez juttatott a há-
boru, engedelmességek a szív és ész szavá-
nak, a Kárpátok elpusztult vidéke szebb, jobb
és magyar lesz. A Háboruban Feldult Tűzhe-
lyeket Újratételező Országos Bizottság: Khuen-
Héderváry Károly gróf v. b. t. t., elnök. An-
drásy Gyula gróf v. b. t. t. Apponyi Albert
gróf v. b. t. t. Berzeviczy Albert v. b. t. t.
Zichy Aladár gróf v. b. t. t. Pekár Gyula orsz.
képv. alelnök.

H I R E K.

A háziezred tisztikara

a harminchármasok ünnepéről.

(Pfister ezredes ezredparancsnok deko-
rálása a harctéren.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 26.

Az Aradi Közlöny már megírta, hogy
augusztus 18-án a háziezred északon tartózkodó
csapatai kettős ünnepet ültek: a király szü-
letésnapján történt meg ünnepélyesen Pfister
ezredes ezredparancsnok dekorálása. Ez alka-
lommal is megemlékezett Arad háziezredének
tisztikara az Aradi Közlönyről, a harminchár-
masok haditetteinek krónikásáról és a tisztikar
megbízásából Masznyik Elemér dr. a házi-
ezred főorvosa juttatta el hozzánk a következő
sorokat:

1915. augusztus 18.

— Tekintetes Szerkesztő Ur! Másodszor
ünnepeljük a harctéren augusztus 18-át. ki-
rályunk születésnapját. A trón és a haza iránti
szeretetünk, hűségünk és ragaszkodásunk bi-
zonyítékai az eddig vívott diadalmas harcok s
ma, midőn felséges uralkodónk 85-ik születés-
napját ezredünk imponánsan ünnepli meg, ez-
redünk szilárdan és lelkesedéssel áll egy év
után is a trón és a haza védelmében. Szívél-
yes üdvözlését küldi a Tisztikar.

Pfister ezredes, Serb százados, Hausen-
blas százados, Lösch főhadnagy, Menrath fő-
hadnagy, Stamp főhadnagy, Balean tábori lel-
kész, Schramm főhadnagy, Zach főhadnagy,
Kovács hadnagy, Masznyik dr. főorvos, Petz
dr. segédorvos, Markovits kadett, Codarcea
hadnagy, Halász Dezső hadnagy, Dolga had-
nagy, Eckhardt hadnagy, Hinteregger had-
nagy, Kilényi Zoltán dr., Ráskó zászlós,
Kozma György, Gruber, Van Mons, Kmetykó
zászlós, Holländer hadnagy, Kállay zászlós,
Blaha hadnagy, Herbay hadnagy, Muntean
Victor kadett, Wolf kadett, Szuck zászlós,
Károczai József, Jelez Jenő, Péterffy Ernő.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 2 órakor.

Angol jelentés Gallipolin elért
állítólagos sikerekről.

London. A Gallipoli félsziget nyugati vé-
gén, a hó 8-ika óta lefolyt harcokról az ango-
lok hivatalos jelentése a következő:

— Megosztott támadási vonalakon indult
meg a harc. Az első támadási vonalon ausz-
tráliai, újzeelandi hadtest küzdött, a második
vonal a Suvla-öböl melletti volt, ahol egy épen
akkor érkezett seregszám harcolt. Támadást
kezdtek az angol csapatok ezen kívül a Helles
foktól, Krytia irányában is. Allandóan heves
harc és mindkét részről való súlyos vess-
teségek ellenére csapataink egyik harc-
vonalon sem értek el eredményt, noha
a céljukat határozottan megközelítették. —
Az ausztráliai és újzeelandi hadtest támadása
Saribahr—Chuzul halom ellen irányult, de nem
érte el a kívánt eredményt. A magaslaton nem
tudták állásaikat megtartani és kénytelenek
voltak a lejjebb fekvő állásokba visszahúzódní,
amikor újabb erősítések érkeztek. Ezután az
ausztráliai és újzeelandi csapatok még három-
negyed mértföld területnyereséget értek el.
Mintán az előretolt török állásokat megostro-
moltuk, valamennyi divízió beleavatkozott a
küzdelembe és sikerült is előrehaladást ten-
niük. Minthogy azonban a magaslat csúcsát
nem érheték el, visszaszorítottuk őket eredeti
állásaikba.

Páris. A Journal követeli, hogy
az Afrikába száműzött gonosztevők-
ből állítsanak fel egy ezredet, melyet
küldjenek a Dardanellákhoz, ahol oly
véres áldozatokat hoz Franciaország,
hogy ettől a gonosztevők sem kimé-
lendők meg.

Csatározások az egész szerb
határon.

Lyon. A francia lapoknak Nis-
ből és Cettinjből jelentik: Az egész
szerb és montenegrói határ mentén
csetepaték folynak. A Lowoenen
Wodicánál heves ágyúharok vannak.

Kellemetlen kérdések a francia
kormányhoz.

Hága. A francia kamara holnapi
titkos ülésén a radikális párt meg fogja
a kormányt interpellálni, hogy május
óta a nyugati fronton miért maradt el
a francia offenzíva és hogy számoljon
be a kormány, hogy előreláthatólag
meddig fog tartani a háború.

Gent. Párisból jelentik: Clemenceau
a titkos ülés előtt a képviselőket tel-
hivta, hogy főfigyelmüket irányítsák
arra: hogyan lehetne az egy év óta
Párisból nyolcvankét kilométerre álló
németeket elűzni. Az eddigi vezetők
minden eszköz felhasználásával sem
tudtak előrehaladást kivívni.

Háromszáz kilométerre állnak a
németek Pétervártól.

Kopenhága. Pétervárról jelentik:
A keleti tengeri tartományokban a
pánik egyre nő. A németek há-
romszáz kilométernyire állanak Pé-
tervártól.

Kopenhága. Pétervárról jelentik:
A minisztérium elhatározta, hogy a
zsidók tartózkodását Pétervár, Moszkva
és a kormányzósági városok kivéte-
lével minden városban megengedi.

Berlin. A birodalmi gyűlés kezdetén Kaempff elnök viharos ováció közepette jelentette be Breszt-Litovszk elestét, majd a következőket mondotta:

— Üdvözljük hadseregünket és szövetségesünknek katonáit, akik az utóbbi hónapokban oly hihetetlen sokat cselekedtek.

Szent háború Olaszország ellen.

Chiasso. A konstantinápolyi Seik ül Islam meghirdette Olaszország ellen a szent háborút.

Szerbia és Görögország egységes eljárása.

Szótia. A Daewniknek jelentik Nisból: Görögország és Szerbia megállapodtak abban, hogy az entente hatalmak legutóbbi ajánlatára azonos szövegű választ adnak. Ha Szerbia ettől eltérően cselekednék, ha külön választ adna, Görögország elállana Szerbiával kötött szerződéstől.

Görögök és angolok harca Kavallában?

Konstantinápoly. A Sabah jelenti: Kavallán a görögök és angolok között komoly összeütközés volt.

— **Kitüntetések.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért elrendelte, hogy a legfelső elismerés tudtul adassék Weiss József 3-ik huszárezredbeli őrnagynak, Pongrácz Pál gróf, Heuschmann György és győrvári Strasser Aladár 3-ik huszárezredbeli hadnagyoknak. Elrendelte a király, hogy az ellenséggel szemben teljesített vitéz magatartásáért Berchtold Jakab 28-ik tábori vadászszázalékbéli főhadnagynak a legfelső dícsérő elismerés tudtul adassék. A király Cuminszky Konrád 3-ik huszárezredbeli őrmesternek az ellenséggel szemben különös kötelességű szolgálata elismerésül a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta a vitézségi érem szalagján.

— **Elismerés az aradi vörös kereszt varrodának.** Kevesen tudják csak, hogy az aradi vöröskereszt varroda milyen produktív működést fejt ki. Ep egy esztendő óta nap-nap után halomszámra készülnek a Zrínyi-utcai varrodában a sebesülteknek szánt fehérneműk és kötözésruhák. Nincsen nap, amikor ne szakatolnának a varrógépek s ne dolgoznának szorgalmasan az asszonyok és leányok, akik önfeláldozó buzgalommal végzik a fáradságos munkát. A Vöröskereszt Egyesület elnöksége azzal fejezte ki legnagyobb elismerését és megelégedését a varroda munkássága fölött, hogy az ott dolgozó hölgyeket a Magyar Szent Korona Országának Vöröskereszt Egylete hivatalos jelvényével ajándékozza meg. A jelvényeket ma délután osztotta ki Vásárhelyi Janka elnök és Hasz Erzsébet alelnök a varroda helyiségében. Vásárhelyi Janka meleg szavakban fejezte ki az elnökség elismerését Billica Miklósné, a varroda vezetője előtt, aki a szép kitüntetésért mondott köszönetet a maga és a segítőtársai nevében. A vöröskereszt hivatalos jelvényét a következők kapták meg: Billica Miklósné, Helmi Adámné, Elías Jakabné, Kovács Lajosné, Nagy Sándorné, Krámer Mátyásné, Lamzer Jánosné, Mencer Irénke, Szántó Hédi, Walder Sándor, Kovács Gitta, Behm Olga, Biró Sári, Radocsányi Margit, Tavrofi Irma, Tóth Ilonka.

— **Elaludt örökre.** József Jefferm 60 éves aradi napszámos ma délelőtt betért az Urban Iván-utca 52. szám alatt levő Citrom-féle vendéglő fűlkéjébe, ahol lefeküdt aludni. Délután öt óra felé a házből holtan találtak rá. Halálát szívinfarkus okozta.

— **Mulatságos kémhajsza Rómában.** Rómában valósággal kémörület dühög. Mindenki gyanús, aki él és a római spiclik titokzatosan járkálnak Róma utcáin, az előkelő negyedekben és a külvárosokban, mindenütt kémek után szaglászva. A nagy kémhajsza [kapsán természetesen mulatságos jelenetek játszódnak le. Egy este jelentés ment a római rendőrségre, hogy a Corso Umberto egyik házából titokzatos fényjelzések villognak bele az éjszakában. Az olasz Sherlock Holmesek hosszas szaglálás után rábukkantak a házra. De csakhamar összeomlott offenzívájuk, mert kiderült, hogy a ház a belügyminiszteré, aki esténként az erkélyen dolgozza föl az aktákat. Hasonló eset történt a Monte Marion egyik villájában. Titkos besúgásra boxerekkel föltégyverkezett detektívek mentek ki a villába, abban a hiszemben, hogy nagyobb kémhárszást sikerül majd tetten érni. A villa terraszán tényleg férfiak ültek. Írások fölő hajoltak és komolyan tárgyaltak. A spiclivezető főiráncozta a homlokát és megdöngölte a koput. A kapu kinyílik és egyszerre hat szuroty szegődik a spiclik mellé.

— Ki vagy?

— Detektívek vagyunk! A törvény nevében!

Előlép egy karabinieri őrmester és dühösen kiabál a detektíveknek:

— Menjenek a pokolba! Nem tudjátok, hogy a kormányelnök ut ma miniszteriancst tart? Ime, így szórazozik a rendőrség Rómában.

— **Tömeges szállítás a magyar honvédségnek.** A kereskedelmi és iparminiszter közli, hogy a m. kir. honvédközponti ruhatár parancsnoksága 11 csoportba foglalt különböző iparcikkek szállítására f. évi szeptember 13. lejáratú pályázatot hirdet. A cikkek nemei ezek: gyapjalszűrő, keztyűk lábikra védők, hátizsák, kardbojt, lovassági vas- és acél-felszerelések, fűződények, kulacs, lovasaró szíjjal, cipésszerszámok, balta, csákány, reszelő, ásó, fogó, drótvágó kis olló, lámpa, igazolványi jegyzétek, gombok, hordszinez, kötél, fehér lópkörök, sátorcövek, jegyzékönyv, lókeze szíjjal, stb. Az összes feltételek meg tudhatók a Kamaránál a hivatalos órák alatt. A Kamara közli, hogy mivel a feltételek csak egy példányban vannak meg, el nem küldheti, vagy ki nem adhatja.

— **A királynak felajánlott Vörös Félhold jelvény.** A Vörös Félhold Támogatására Alakult Országos Bizottság tudvalevőleg művészi kiváló rendkívül szép jelvényeket hozott forgalomba a török sebesültek javára. Ezeknek a jelvényeknek egy diszpóndányát a bizottság felajánlotta a király őfelségének is. Erre vonatkozólag Tisza István gróf miniszterelnök egy Szent István napján Kúren-Héharváry Károly gróf bizottsági elnököz intézett a királynak közölte, hogy „ő Császári és Apostoli Királyi Felsője a Vörös Félhold Támogatására Alakult Országos Bizottság részéről felajánlott a magyar-török fegyverbarátságot szimbolizáló jelvényt legkegyelmesebben elfogadni és a tisztelt Bizottságnak a felajánlásért legmagasabb köszönetét legkegyelmesebben kifejezni méltóztatott.” Ezentúl tenát a király is viselni fogja azt a jelvényt, mely a magyar és török testvérm nemzetek örökös együttműködését hirdeti. A jelvényeket 1 koronás árbán a Vörös Félhold Országos Bizottsága árusítja, melynek irodája a képviselőházban van.

— **Izraelita istentisztelet.** A templomi előjáróság ezennel közhírré teszi, hogy a péntek esti istentisztelet további intézkedésig 6 órakor kezdődik.

— **Engel Keresk.** Szak-anfolyamában a szeptemberben kezdődő tanfolyamokra a beiratások f. hó 28-án kezdődnek. (Lázár Vilmos-utca 2. Földes palota mellett.)

— **Favágók megrendszabályozása.** Temesvárról jelentik: Jozanovich Sándor kormánybiztos a következő felhívást intézte Temesvár közönségéhez: „Azon tapasztalatra jutván, hogy a favágók a megengedettnél sokkal magasabb favágási díjakat követelnek, a rendőrkapitányság utján összeírtattam a város területén működő összes favágókat. A favágójának vagatási díját 2 korona 50 fillérben állapítom meg. Ezen összegért köteles a favágó a fát négy darabra vágni és a pincébe beraktározni. Ha notán akadna favágó, ki ezen összegnél többet követel, a rendőrkapitányságnál feljelentendő, hol az 5600-1914. számú belügyminiszteri rendelet alapján szigorúan fog büntetni. Megjegyzem, hogy előreláthatóan a favágók egy része azzal fog előállni, hogy el van foglalva és nem mehet vágni. Ennek elejét veendő, felkérem a f. közönséget, hogy mindenki a kinak favágásra van szüksége, a rendőrkapitányságnál jelentkezze, hol a soron levő favágó hivatalból ki fog rendeltetni. A ki a favágónak a most közölt összezártól többet fizet, szintén büntetendő fog. Kötelességemnek tartom egyúttal figyelmeztetni a f. közönséget, hogy úgy a magam, mint a városi tanácsnak odairányuló törekvései, hogy a f. folyamán szükségeseltető fa- és szénmenynyiség biztosítsák, eddig kelő sikerre nem vezetett, miért is igen kíváncsok, hogy a f. közönség már most — a mikor a külvárosok csekélyebb nehézségeivel jár — gondoskodjék a fűtőanyag beszerzéséről.”

— **Az életért.** (Felix Salten drámája.) az Uránitban. Ezen a filmdrámánál már a szerző és a főszerelő neve is elegendő népszerűségűknél fogva, hogy a közönség figyelmét a legnagyobb mértékben felkeltse. A tegnapi bemutató közönsége azonban meggyőződött, hogy igazán elsőrangú alkotással van dolga, amely még akkor is méltán megérdemli a legmagasabb fogadtatást, ha nem Felix Salten írta volna. A kiváló darab drámai erejével, érdekesítő cselekményével és főleg az alakító művész tökéletességével hat. A darab főszerelője Albert Bassermann, a kiváló német filmművész játszva, kit az aradi közönség már jól ismer, ismétlődött, világhírű művész, aki nemcsak nagy képességeket kívánó szerepében valósággal mestri alakítást produkál és tökéletes játékával valósággal elragadja a közönséget. — A rezervista álma. Ziehren nagyhatalmú operettje, legközelebb az Uránitban.

— **Egy libáért száz korona — büntetés.** Ma délelőtt Molnár Ödön rendőrhadnagy a baromfiplacról előállította Siklován Vazul nécskai lakost, aki hét libát hozott be értékesítés céljából. A kofa-asszony egy liba árát harminc koronába állapította meg. Holott liba a hatóságilag megszabott áron legfeljebb 19 korona 50 fillért értek meg. Grunáz László dr. rendőrkapitány a kihágási bíróság vezetője Siklovánát, aki eddig büntetlen előlévő, száz korona pénzbüntetésre ítélte.

— **Értesítés.** Több oldalról történt érdeklődés folytán értesítem a n. é. közönséget, hogy a hatóságánál jegyzett listát annak teljes értékében, baroktól átvesszem és feldolgozom. Tökölly-tér 8. szám alatt levő üzletemben naponta a legfinomabb minőségű házikenyér fog allandóan a n. é. közönség rendelkezésére állani. Így a n. é. közönség kenyérszükséglete a jövőben is teljesen ki lesz elégítve, a legnagyobb kényelem mellett. Tisztelettel az Első Gyalai Házikenyér-gyár tulajdonosa Spitzler Rudolf. 3129

— **Használt iskolakönyvek órási készlete.** Augusz I. és Fia könyvkereskedőnél, Weitzer János-utca. 3165

— **Régi levélbélyegeket és levelezéseket,** különösen magyarokat 1871-74-es évekből és osztrákokat 1850-58-ból; továbbá teljes bélyeggyűjteményeket, festményeket és egész könyvtárakat jó áron vesz Kerpai László könyvkereskedése. 193

— **Iskolakönyvek kaphatók** Weiss Leó könyvkereskedésében. 3173

— **Az ismét megnyitott tábori postához való** 35 dekás dobozok Kerpai László könyvkereskedésénél nagy árengedmény. 193

Gyógyszertára Árad, Andrássy tér 22. sz. (Megyeháza szemben.)

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában József főherceg-ut 22.

... az országos könyvtárak, könyvtomdaja, könyvkötészete és betűtömöntődjé. Az országos...: Az országos...: Az országos...